



**Sjöfartsföretag 2015**    **Kvalitets-  
deklaration**

**Trafikanalys**

Adress: Torsgatan 30

113 21 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: [trafikanalys@trafa.se](mailto:trafikanalys@trafa.se)

Webbadress: [www.trafa.se](http://www.trafa.se)

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2017-05-22

# KVALITETSDEKLARATION

## Sjöfartsföretag 2015

### Ämnesområde

Transporter och kommunikationer

### Statistikområde

Sjöfart

### Produktkod

TK0809

### Referenstid

2015

# Innehåll

<b>Statistikens kvalitet</b> .....	<b>7</b>
1. Relevans .....	7
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	7
1.1.1 Statistikens ändamål .....	7
1.1.2 Statistik användares informationsbehov .....	7
1.2 Statistikens innehåll .....	7
1.2.1 Objekt och population .....	7
1.2.2 Variabler.....	9
1.2.3 Statistiska mått.....	10
1.2.4 Redovisningsgrupper .....	10
1.2.5 Referenstider.....	10
2 Tillförlitlighet .....	11
2.1 Tillförlitlighet totalt .....	11
2.2 Osäkerhetskällor .....	11
2.2.1 Urval.....	11
2.2.2 Ramtäckning .....	13
2.2.3 Mätning .....	14
2.2.4 Bortfall.....	15
2.2.5 Bearbetning.....	15
2.2.6 Modellantaganden .....	16
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	16
3 Aktualitet och punktlighet .....	17
3.1 Framställningstid .....	17
3.2 Frekvens .....	17
3.3 Punktlighet .....	17
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	18
4.1 Tillgång till statistiken .....	18
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	18
4.3 Presentation .....	18
4.5 Dokumentation .....	18
5 Jämförbarhet och sam användbarhet .....	19
5.1 Jämförbarhet över tid .....	19
5.2 Jämförbarhet mellan grupper .....	19

5.3	Samvärdbarhet i övrigt .....	20
5.4	Numerisk överensstämmelse.....	20
<b>Allmänna uppgifter.....</b>		<b>21</b>
A	Klassificeringen Sveriges officiella statistik.....	21
B	Sekretess och personuppgiftsbehandling .....	21
C	Bevarande och gallring .....	21
D	Uppgiftsskyldighet.....	21
E	EU-reglering och internationell rapportering .....	22
F	Historik .....	22
G	Kontaktuppgifter .....	23



# Statistikens kvalitet

## 1. Relevans

### 1.1 Ändamål och informationsbehov

#### 1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet är att ge en bild av sjötransportens respektive hamnarnas ekonomiska förhållanden. Den ska beskriva intäkternas och kostnadernas fördelning på olika produkter för att ge möjlighet att uppmärksamma, analysera, åtgärda och följa upp olika förhållanden inom sektorn.

#### 1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Användare av statistiken om sjöfartsföretagen är främst Trafikanalys, avdelningen för Nationalräkenskaperna vid SCB och sjöfartens fackpress.

Trafikanalys har kontakter med användarna via flera kanaler och tar emot önskemål från användarna där de kommer till uttryck. Externa användare brukar kontakta Trafikanalys med frågor om statistiken och ibland också med önskemål på förändringar. Användare som arbetar internt på myndigheten har enkla kontaktvägar till den som ansvarar för statistiken. Ett sätt för myndigheten att formalisera användarkontakterna är genom användarråd. Trafikanalys bedriver ett användarråd för godstransportstatistik (godsrådet) och ett användarråd för persontransportstatistik. Till användarråden kommer viktiga externa användare av statistiken och representanter för uppgiftslämnare och statistikproducenter. Användarråden träffas två gånger per år.

Syftet med användarråden är att diskutera frågor som rör utvecklingen av statistiken och i det sammanhanget fånga statistikanvändarnas behov och krav på statistiken. Användarråden är rådgivande för Trafikanalys.

### 1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna utgörs i huvudsak av summor av ekonomiska variabler hos företag och deras verksamhetsenheter uppdelat på i första hand olika näringsgrenar för ett kalenderår.

#### 1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen utgörs av alla svenska verksamhetsenheter som utfört marknadsaktiviteter under det aktuella referensåret.

Det finns tre målpopulationer, nämligen

- Institutionell: Mängden av alla icke-finansiella svenska företag som under referensåret bedrivit sin huvudsakliga verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.
- Funktionell: Mängden av alla svenska verksamheter som under referensåret bedrivit verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.
- Regional (och funktionell): Mängden av alla svenska regionala verksamheter som under referensåret bedrivit verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.

SNI 2007 är den gällande versionen av klassifikationen standarden för svensk näringsgrensindelning. Motsvarande EU-version heter NACE Rev. 2. SNI 2007 och NACE Rev. 2 är helt identiska på de fyra första nivåerna avdelning, huvudgrupp, grupp och undergrupp. Därutöver har SNI en femte nivå, som är en svensk tilläggsnivå.

De tre målpopulationerna har olika huvudsyften. Den institutionella syftar till att beskriva struktur (t.ex. antal företag) och finansiell ställning, dvs. balans- och resultaträkning, medan den funktionella och den regionala syftar till att utgöra underlag till ekonomiska bedömningar för olika näringsgrenar och ge en beskrivning över hur näringslivet ser ut som kan ligga till grund till regionalpolitiska beslut.

I FEK används tre olika observationsobjekt, nämligen företagsenhet, verksamhetsenhet och lokal verksamhetsenhet. Företags-, verksamhets- och lokala verksamhetsenheterna har en koppling till de ovanstående beskrivna målpopulationerna, där företagsenhet kopplar till den institutionella målpopulationen, verksamhetsenhet till den funktionella och lokal verksamhetsenhet till den regionala.

Företagsenheten (FE), sammanfaller i de flesta fall med den juridiska enheten, eller bokslutsenheten. Samtliga företagsenheter består av minst en verksamhetsenhet (VE). VE är den av SCB skapade enheten med syfte att försöka avgränsa de olika förekommande verksamheterna i FE:t. I de fall en FE bedriver mer än en typ av verksamhet skall den idealt också delas upp på flera VE:n i den funktionella statistiken. Slutligen finns det alltid minst en lokal verksamhetsenhet (LVE) knuten till varje VE. I de fall det förekommer verksamhet på fler platser delas VE:t upp i mer än en LVE.



## 1.2.2 Variabler

Målvariablerna är c:a 90 stycken till antalet och är kopplade till respektive målpopulation, där variabelgrupper utgörs av

- Institutionell: basvariabler, resultaträkning, balansräkning
- Funktionell: basvariabler, intäkter, kostnader
- Regional: basvariabler, investering

Generellt sett råder en god överensstämmelse mellan mål- och intressevariabler. Det finns i de flesta fall en direkt koppling mellan mål- och observationsvariablerna, se vidare avsnitt 2.2.6.

Nedan beskrivs definitionerna på några av de variabler som redovisas i denna publikation.

**Antal anställda:** Mäter medelantalet anställda som redovisas i företagens officiella årsredovisningar. Med detta avses antalet anställda omräknat till heltidspersoner på årsbasis.

**Bruttoinvesteringar:** Definieras som årets anskaffningar av materiella anläggningstillgångar, samt förbättringsutgifter som stadigvarande höjer värdet på materiella anläggningstillgångar.

**Nettoinvesteringar:** Definieras som årets anskaffningar minus årets avyttringar av materiella anläggningstillgångar. Med avyttringar avses den intäkt företaget erhållit vid försäljningen av den materiella anläggningstillgången.

**Förädlingsvärde:** Förädlingsvärdet är ett mått på den sammanlagda värdeökningen som producerats av företaget (med andra ord dess bidrag till bruttonationalprodukten) och definieras som produktionsvärdet minus kostnader för köpta varor och tjänster som använts som insats i produktionen. Här ingår inte löner, sociala avgifter och inköpskostnaden för varor som säljs vidare utan bearbetning (eftersom enbart handelsmarginalen ingår för dessa i produktionsvärdet).

**Avkastning på eget kapital:** Nettoresultat (årets resultat) i procent av justerat eget kapital. Måttet visar avkastningen av det insatta kapitalet. Beräkningarna är av praktiska skäl gjorda på utgående eget kapital. Teoretiskt sett bör avkastningen beräknas på eget kapital vid årets början eller genomsnittligt eget kapital under året.

**Avkastning på totalt kapital:** Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av balansomslutningen. (Observera att finansiella intäkter innefattar avkastningen från finansiella investeringar vilka kan vara negativa.) Visar verksamhetens effektivitet. Måttet tar ingen hänsyn till om kapitalet är finansierat med egna eller lånade medel vilket gör att det lämpar sig väl för jämförelser mellan företag. I detta nyckeltal är beräkningarna av praktiska skäl gjorda på utgående balansomslutning. Teoretiskt sett bör avkastningen beräknas på balansomslutningen vid årets början eller den genomsnittliga balansomslutningen under året.

**Soliditet:** Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen. Måttet visar företaget stabilitet. Det mäter betalningsförmågan på lång sikt.

**Rörelsemarginal:** Rörelseresultatet i procent av nettoomsättningen. Visar vilket procentuellt bidrag varje omsättningskrona ger för täckande av räntekostnader och en acceptabel vinst.

**Nettoomsättning per anställd:** Nettoomsättningen dividerat med medelantalet anställda.

**Förädlingsvärde per anställd:** Förädlingsvärdet dividerat med medelantalet anställda.

**Kassalikviditet:** Summan av omsättningstillgångarna minus varulagret divideras med de korta skulderna. Kassalikviditeten är ett mått på företagets betalningsförmåga på kort sikt och hur snabbt företaget kan betala sina kortfristiga skulder.

För övriga variabeldefinitioner hänvisas till *Företagens ekonomi 2015*.

### 1.2.3 Statistiska mått

De sammanfattande mått som förekommer i målstorheterna är antal, summa, medelvärde och kvot. Summa, oftast i miljontals kronor, används för alla ekonomiska variabler. Kvot och medelvärde används för ekonomiska nyckeltal såsom t.ex. avkastning, soliditet och likviditet. Antal förekommer för vissa basvariabler, t.ex. antal företag.

### 1.2.4 Redovisningsgrupper

Näringsgren är den viktigaste variabeln som används för att skapa redovisningsgrupper, där syftet är att klassificera företag efter deras ekonomiska aktiviteter. Den klassifikation som används är SNI, där den gällande versionen benämns SNI 2007. Alla nivåer i klassifikationen används för att skapa redovisningsgrupperna. Vid undersökningen av sjöfartsföretagen ingår sjötransportbranschen 50 samt hamnbranscherna 52.22 och 52.241.

### 1.2.5 Referenstider

De statistiska målstorheterna hänför sig huvudsakligen till kalenderåret. Detta gäller såväl målpopulationerna som huvuddelen av målvariablerna. Undantag från detta är de målvariabler som mäter ett tillstånd, såsom balansräkningsvariablerna på institutionell nivå. Dessa avser referensårets utgång, dvs. 31 december.

## 2 Tillförlitlighet

### 2.1 Tillförlitlighet totalt

FEK är snarare att betrakta som ett system av olika statistiska undersökningar än en separat undersökning. Uppgifter från flera olika källor, insamlade på och utanför SCB, kombineras för att producera statistik rörande FEK:s målvariabler. De olika källorna används för att mäta olika variabelområden, eftersom de olika källorna är av olika typ så är de behäftade med osäkerhet av olika slag och av varierande storlek.

Nedan ges en beskrivning av vilka källor som används för olika typer av variabler

**Bas:** Huvudkällan för basvariablerna är det administrativa materialet standardiserat räkenskapsutdrag (SRU) som hämtas från Skatteverket, vilka är de uppgifter som företagen lämnar i en bilaga till inkomstdeklarationen. För de cirka 600 största företagen används dock inte SRU-materialet utan istället görs en egen direktinsamling, den s.k. fullständiga blanketten.

**Bas, sysselsättning:** Med undantag av ett antal variabler som inhämtas i den fullständiga blanketten görs ingen egen direktinsamling inom ramen för FEK. Dessa inhämtas istället från redan befintliga källor. De interna källor som används är Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP), Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP) och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). Dessutom köps uppgifter från det privata företaget UC.

**Resultaträkning:** Huvudvariablerna i resultaträkningen hämtas från SRU, men för de variabler som utgör en specifikation av dessa görs direktinsamling på urvalsbasis via den s.k. SpecRR-undersökningen. Vilket är en extra blankett som företagen får specificera sin resultaträkning ytterligare. Även den fullständiga blanketten innehåller resultaträkningsvariablerna.

**Balansräkning:** Variablerna hämtas från SRU och den fullständiga blanketten, men specifikationer av aktier, investeringar och lager inhämtas.

Information om de olika källornas feltyper beskrivs i avsnitt 2.2.1 – 2.2.6. För de övriga källorna hänvisas till respektive statistikprodukts kvalitetsdeklaration.

SRU-uppgifterna utgör källa för att skatta de huvudsakliga målvariablerna, de s.k. basvariablerna. Undantaget är de största företagen där den fullständiga blanketten används.

### 2.2 Osäkerhetskällor

#### 2.2.1 Urval

Huvudvariablerna, eller det gemensamma variabelinnehållet, är baserade på totalundersökt material medan de mer specificerade variablerna hämtas in genom enkät. Den statistik som baseras enbart på det gemensamma variabel innehåll är inte behäftad med något urvalsfel.

Enkäten bygger på ett urval där stratifieringen görs efter bransch. I stratifieringen har hänsyn tagits till variationer i intäcks- och kostnadsstrukturer mellan olika branscher. Vid

undersökningen av sjöfartsföretagen ingår sjötransportbranschen 50 samt hamnbranscherna 52.22 och 52.241. Totalt inom *Företagens ekonomi* har branschstratifieringen lett till användandet av cirka 290 strata.

Inom varje stratum dras ett slumpmässigt urval där ett företags inklusionssannolikhet är proportionell mot dess storlek, det vill säga ett stort företag ges en högre sannolikhet att komma med i urvalet än ett mindre företag. Skattningarna för variablerna beräknas via gruppvisa kvotestimatorer där basvariablerna används som kända totalsummor.<sup>1</sup>

Tabell 1 nedan visar sambandet mellan det relativa medelfelet (avseende urvalsosäkerheten) och skattningens andel av den totala nettoomsättningen. Detta för skattningar avseende detaljerade intäktvariabler för redovisningsgrupper per näringsgren. Totalt avser det 4 412 kombinationer av variabel och redovisningsgrupp.

**Tabell 1. Samband mellan urvalsosäkerhet och relativ storlek på skattning**

Relativt medelfel	Skattningens andel av nettoomsättningen						Totalt
	0-1 %	1-5 %	5-10 %	10-25 %	25-50 %	>50 %	
0-1 %	1 169	245	77	49	23	84	1 647
1-2 %	11	8	4	6	5	38	70
2-5 %	55	54	31	57	49	87	333
5-10 %	80	58	41	39	30	13	261
10-30 %	161	112	50	47	10	0	380
>30 %	1 366	313	31	11	0	0	1 721
<b>Totalt</b>	<b>2 842</b>	<b>788</b>	<b>234</b>	<b>234</b>	<b>117</b>	<b>222</b>	<b>4 412</b>

Tabellen visar att de flesta variabler som i relativa mått är stora har ett litet medelfel, vilket är positivt. Det finns dock skattningar, i tabellernas nedre högra hörn, där både skattningen och medelfelet kan anses stora. Problemet kan exempelvis uppstå i stratum som är heterogena vad gäller intäktvariabler och där ett enskilt företag får för stor tyngd i skattningarna. De stratum i vilka sådana problematiska skattningar uppträder utreds till nästa årgång och resulterar oftast i antingen en uppdelning av stratumet och/eller en utökning av urvalet i dessa stratum.

<sup>1</sup> Företagens ekonomi – Dokumentation av statistikens framtagning, se SCB:s webbplats [www.scb.se/NV0109](http://www.scb.se/NV0109)

## 2.2.2 Ramtäckning

I november under referensåret fastställs rampopulationen. Den avgränsas med hjälp av en ögonblicksbild av SCB:s företagsdatabas (FDB).

För att tillhöra rampopulationen ska företaget vara aktivt enligt FDB, vilket det är om det är arbetsgivarregistrerat, finns i momsregistret eller är registrerat för F-skatt. Inom sjöfartsföretagens rampopulation ingår cirka 1 541 företag för referensåret 2015.

Förutom de företag som klassificeras som aktiva i FDB görs följande tillägg:

- Inaktiva företag som innehar fastigheter med minst 1 miljon kronor i taxeringsvärde tas med som fastighetsbolag.
- Inaktiva företag som har minst ett aktivt dotterbolag tas med som holdingbolag. (Ett holdingbolag eller förvaltningsbolag är ett bolag vars främsta verksamhet består i att ha kontroll över andra företag.)

I stora delar överensstämmer rampopulationen och målpopulationen, dock förekommer det några situationer som innebär brister i ramtäckningen, nämligen

- De företag som registreras under december månad inkluderas inte i rampopulationen. Betydande företag klassificeras dock manuellt som aktiva. Återstående del utgör undertäckning.
- De företag som bedriver verksamhet under referensåret men som av olika anledningar läggs ner innan november månad kommer inte heller med i rampopulationen. Även här klassificeras dock betydande företag manuellt som aktiva. Återstående del utgör undertäckning.
- De företag som har inaktuella uppgifter i FDB gällande deras aktivitetsstatus, vilket beror på eftersläpningar i de administrativa uppgifterna. Betydande företag klassificeras manuellt. Resterande företag utgör över- respektive undertäckning beroende på om de är aktiva enligt FDB, men egentligen är inaktiva, eller det omvända.

Den potentiella under- och övertäckningen som beskrivs ovan leder till att statistiken behäftas med täckningsfel. En studie som gjorts på detta område indikerar att under- och övertäckningsfel på totalnivå är av samma storleksordning varför det totala täckningsfelet bedöms som litet.<sup>2</sup>

Skattningsförfarandet justerar inte för täckningsbrister.

---

<sup>2</sup> Berg 2007: "Addressing coverage and measurement errors using multiple administrative data sources", se SCB:s webbplats [www.scb.se/NV0109](http://www.scb.se/NV0109)

### 2.2.3 Mätning

Som tidigare nämnts är FEK snarare att betrakta som ett system av olika statistiska undersökningar än en separat undersökning. Uppgifter från flera olika källor kombineras för att producera statistik rörande FEK:s målvariabler. Olika mät- och insamlingsförfaranden används för de olika källorna.

Nedan ges en beskrivning av de mät- och insamlingsförfaranden som används för de olika källorna, tillsammans med de erfarenheter som finns och som har betydelse för bedömning av mätfel.

#### *SRU*

Det administrativa materialet SRU från Skatteverket erhålls i två omgångar, där den första leveransen erhålls i augusti året efter referensåret och den andra leveransen i januari därpå, dvs. 13 månader efter referensårets utgång.

Det administrativa materialet från Skatteverket får anses ha hög tillförlitlighet och torde därför orsaka ytterst få mätfel. Tillförlitligheten kommer av att många observationsvariabler är direkt kopplade till specifika konton enligt gällande BAS-kontoplan, som idag är den dominerande kontoplanen inom svenskt näringsliv.

Även om kvaliteten på det administrativa material som används överlag är god pekar Riksrevisionens rapport <sup>3</sup> på att det kan finnas brister. Riksrevisionen ger i rapporten ett antal rekommendationer till Skatteverket i syfte att få bättre kontroll på företagens inrapportering av inkomster för beskattning.

När det gäller den direktinsamlade informationen görs inga justeringar för eventuella mätfel i skattningsförfarandet.

#### *Fullständig blankett*

En direktinsamling gör via den fullständiga blanketten till c:a 600 företag istället för att använda SRU-materialet för dessa företag. De utgör i princip de 600 största företagen, med avseende på förra årets produktionsvärde.

Syftet är att uppnå en tillräcklig precision för de mest betydande företagen, som tillsammans utgör ungefär en tredjedel av den totala omsättningen och förädlingsvärdet i näringslivet, avseende både bas- och specifikationsvariablerna. Frågeformuläret samt tillhörande instruktion finns med som bilagor i dokumentationen Statistikens framtagning.<sup>4</sup>

#### *Specifikationsundersökningarna*

Från de urvalsundersökta företagen insamlas specifikationer av de uppgifter som finns i SRU-materialet. Syftet är att ge information om framförallt detaljerade intäkts- och kostnadsstrukturer, vilket inte SRU-materialet ger tillräcklig information om.

För specifikationsundersökningarna, och framför allt när detaljerade intäkts- och kostnadsuppgifter efterfrågas, är risken för mätfel större än i SRU-materialet. Detta även om instruktioner och definitioner i så stor utsträckning som möjligt anpassas till gällande redovisningsstandard. Företagens redovisning på så detaljerad nivå kan dock variera, och ibland krävs specifikationer på finare nivå än redovisningsstandardens innebär. Detta gäller även för specifikationsvariablerna i den fullständiga blanketten

<sup>3</sup> Riksrevisionen (2012): *Riksrevisionens rapport om skattekontroll av företag*. RiR 2012:13 Se Riksrevisionens webbplats <https://data.riksdagen.se/>

<sup>4</sup> Företagens ekonomi – *Dokumentation av statistikens framtagning*. Se SCB:s webbplats [www.scb.se/NV0109](http://www.scb.se/NV0109)

Det görs inga justeringar för eventuella mätfel i skattningsförfarandet.

## 2.2.4 Bortfall

För sjötransportföretagen och hamnföretagen var 151 företag utvalda i undersökningen och av dem svarade drygt 90 procent.

Skattningsförfarandet innehåller justering för bortfall, genom att imputering används. Nedan följer en beskrivning i korthet över hur imputering genomförs för bas- respektive specifikationsvariablerna:

### *Variabler hämtade från SRU*

Maskinell imputering med hjälp av medelvärdesimputering används i de flesta fall. Imputeringsgrupper skapas genom att dela in i de svarande efter juridisk form, storleksklass och näringsgren, där detaljeringsgraden av näringsgren beror på antalet tillgängliga svar.

### *Specifikationsvariablerna*

För specifikationsvariablerna används en kombination av maskinell och manuell imputering. Vid maskinell imputering används strukturen på företagets inkomna uppgifter föregående år eller medelvärdesimputering. Imputeringsgrupper skapas genom att dela in i de svarande efter näringsgren, där detaljeringsgraden av näringsgren beror på antalet tillgängliga svar. Den manuella imputeringen innebär att uppgifter hämtas från andra källor, t.ex. företagens officiella årsredovisningar.

## 2.2.5 Bearbetning

Nedan följer en beskrivning av de moment som involverar bearbetning uppdelat per källa. Bearbetningarna görs bl.a. för att höja kvaliteten i datamaterialet, men det finns också en viss risk för att nya fel introduceras. Ett syfte med bearbetningarna är att öka kvaliteten i datamaterialet. Det görs på flera sätt (se nedan). Det finns dock en risk för att nya fel introduceras (bearbetningsfel). Bedömningen är att bearbetningsfelen är små.

### *SRU*

SRU-uppgifterna kommer till Skatteverket till stor del direkt från företagens redovisningssystem via automatiska rutiner och levereras elektroniskt till SCB två gånger per år.

Datamaterialet granskas huvudsakligen i syfte att bokföringsmässiga samband för respektive företag är uppfyllda. Vid granskning av det här materialet förlitar sig SCB på jämförelser mot tidigare årgångar, andra källor eller årsredovisningar. Detta eftersom ingen möjlighet finns att verifiera uppgifterna genom en återkoppling till företagen.

### *Fullständig blankett*

Samtliga företag som får fullständig blankett lämnar in uppgifterna elektroniskt. Detta minskar den manuella dataregistreringen och därmed också risken för brister i bearbetningen av data.

Det material som har samlats in via den fullständiga blanketten genomgår maskinella granskningskontroller som består av summeringskontroller, rimlighets- och sambandskontroller. Om dessa kontroller visar på att uppgifter kan vara avvikande eller felaktiga vidtas åtgärder för att fastställa deras riktighet eller korrigera dem. Exempel på åtgärder är att kontakta uppgiftslämnaren för verifiering eller att verifiera uppgiften med hjälp av andra källor, t.ex. årsredovisningar.

### *Specifikationsundersökningarna*

Vad gäller specifikationsundersökningarna så lämnar den stora majoriteten av företag sina uppgifter på elektronisk väg. För referensåret 2015 lämnade 98 procent av företagen sina uppgifter elektroniskt, jämfört med 48 procent 2005.

Även de urvalsundersökta företagen granskas maskinellt, om än inte fullt lika noggrant som de stora. De företag som bidrar med de största värdena granskas även mer ingående. Om avvikelser upptäcks görs manuella verifieringar på liknande sätt som för de större betydande företagen.

Som ett sista steg granskas hela materialet på näringsgrens- och totalnivå. För att säkra kvaliteten i tidsserierna görs jämförande analyser med resultaten från tidigare referensår. I den mån det är möjligt görs också avstämningar mot andra undersökningar för att upptäcka eventuella avvikelser.

Efter varje undersökningssomgång gör SCB en utvärdering för att upptäcka brister i bearbetning av data och för att hitta områden där arbetssätt och processer kan bli effektivare. Sammantaget torde konsekvenserna för statistikens tillförlitlighet beroende på brister i bearbetningen av data vara små, framför allt vad gäller statistikvärdena avseende basvariablerna. Detta med tanke på hur många både maskinella och manuella kontroller som görs.

## 2.2.6 Modellantaganden

Som nämnts i avsnitt 1.2.1 används olika målobjekt i de tre målpopulationerna, nämligen företag, verksamhet och lokal verksamhet. Operationalisering av detta görs genom att i FEK använda sig av de tre observationsobjekten företagsenhet, verksamhetsenhet och lokal verksamhetsenhet, vilket är enheter som finns tillgängliga i SCB:s företagsregister. Även om dessa observationsenheter används så kvarstår ett modellfel pga. att observationsobjekten inte stämmer helt överens med målobjekten, dvs. att observationsobjekten inte är en korrekt beskrivning av den verkliga enhetsstrukturen.

Modellberäkningar görs för de företag som har brutet räkenskapsår eller som har räkenskapsår som omfattar en kortare eller längre tid än tolv månader.

Det finns i de flesta fall en direkt koppling mellan mål- och observationsvariablerna eftersom flera av målvariablerna har en koppling till ekonomiska redovisningsvariabler, se Bilaga 1, som beskriver målvariablerna och i förekommande fall kopplingen till aktuella BAS-konton. Däremot, några av undersökningens huvudvariabler, t.ex. produktions- och förädlingsvärdet, definieras i termer av redovisningsvariabler, även om de egentligen inte finns en direkt koppling dem emellan. Där görs därför ett modellantagande om att dessa målvariabler kan fångas i termer av dessa redovisningsvariabler.

## 2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas i denna rapport.



## **3 Aktualitet och punktlighet**

### **3.1 Framställningstid**

Framställningstiden för statistiken är 16 månader efter undersökningens utgång.

### **3.2 Frekvens**

Målstorheternas referenstid är i huvudsak kalenderår. För balansräkningsvariablerna är dock referenstiden 31 december. Undersökningen genomförs och redovisas varje år.

### **3.3 Punktlighet**

Publicering sker enligt publiceringsplanen, se <http://www.trafa.se/kalendern>. Inga avvikelser från publiceringsplanen har förekommit.

## **4 Tillgänglighet och tydlighet**

### **4.1 Tillgång till statistiken**

Statistiken publiceras på Trafikanalys webbplats, <http://www.trafa.se>, tillsammans med kvalitetsdeklarationen. Publicering sker enligt en publiceringsplan som fastställs i november året innan statistiken ska publiceras.

Rapporterna finns tillgängliga i PDF- och Excelformat. Det senare är främst med tanke på användarnas behov av att göra egna bearbetningar.

I samband med vissa publiceringar skickas också ett pressmeddelande.

### **4.2 Möjlighet till ytterligare statistik**

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterialet. Det sekretessbelagda materialet kan lämnas ut för väl definierade ändamål. Kontakta Trafikanalys för mer information.

### **4.3 Presentation**

Den statistiska informationen presenteras och åskådliggörs i tabeller, diagram.

### **4.5 Dokumentation**

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Statistikens detaljerade innehåll. Hur statistiken har tagits fram finns beskrivet i dokumentet Statistikens framtagning (SCBDOK). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, [www.scb.se/NV0109](http://www.scb.se/NV0109).

## 5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

### 5.1 Jämförbarhet över tid

Vissa holdingbolag redovisades till och med årgång 1996 på betjänad bransch och i den största storleksklassen oavsett faktiskt antal anställda. I redovisningen 1997 till och med 2002 redovisades samtliga holdingbolag i SNI 74.150 och efter sitt faktiska antal anställda, när det gäller den institutionella redovisningen (företagsnivå). För den funktionella redovisningen (verksamhetsnivå) redovisas holdingbolagen på betjänad bransch. I redovisningen från och med 2003 redovisas holdingbolagen på betjänad bransch även när det gäller den institutionella redovisningen.

För perioden 1997–2002 var insamlingsmetodiken en totalundersökning, genom att samtliga standardiserade räkenskapsutdrag från Skatteverket användes för att beskriva de företag som ej enkätundersöktes. Från och med 2003 har insamlingsmetodiken åter ändrats och nu görs en kombinerad total- och urvalsundersökning.

År 2014 reviderades standarden för klassificering av institutionella enheter, *Standard för institutionell sektorindelning INSEKT 2014*, baserat på Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 549/2013, om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i den Europeiska unionen. Även om den reviderade sektorindelningen i allt väsentligt bygger på samma grundprinciper är den nya sektorindelningen inte helt jämförbar med den tidigare standarden. Den reviderade standarden är något mer detaljerad jämfört med INSEKT 2000. Inom finansiell bolagssektor har nya typer av institut tillkommit, och vissa förtydliganden gjorts i ESA 2010<sup>5</sup>, vilket ökat antalet finansiella kategorier från 18 till 24 på lägsta nivå. Ett exempel på en ny kategori är koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag. Dessa består av alla finansiella bolag och kvasibolag, som varken ägnar sig åt finansiell förmedling eller finansiell serviceverksamhet, och som kännetecknas av att huvuddelen av antingen deras tillgångar eller skulder inte handlas på den öppna finansmarknaden. Detta innebär att bolag som inte tidigare varit klassade som finansiella bolag kan bli klassade som finansiella bolag vilket medför att bolaget inte längre ingår i undersökningen *Företagens ekonomi*.

### 5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Undersökningen är i första hand designad för att göra jämförelser mellan olika näringsgrenar. Bortsett från den problematik som beskrivits under 2.2.6 torde därför jämförbarheten mellan näringsgrenar vara god. Detsamma gäller regionala jämförelser.

Jämförbarheten mellan storleksgrupper gällande basvariablerna är också god.

Vid jämförelser med andra länder bör man ha i åtanke att den tidigare gällande EU-förordningen "Council regulation No 58/97 concerning Structural Business Statistics" avser

---

<sup>5</sup> Eurostat, *The European System of National and Regional Accounts (ESA 2010)*, se Eurostats:s webbplats <http://ec.europa.eu/eurostat/web/esa-2010>

undersökningsåret 1995 och framåt, men den har i praktiken först fått genomslag för undersökningsåret 1997.

## 5.3 Samanvändbarhet i övrigt

De i undersökningen ingående företagen och deras underenheter styrs av vilka företag som är aktiva i företagsregistret. Andra undersökningar som använder SAMU:s ram kan i princip kombineras med undersökningen.

Många av variablerna för *Företagens ekonomi* är unika för undersökningen. Men en del av variablerna kan jämföras mot resultaten från andra undersökningar inom Sverige, till exempel Industrins varuproduktion, momsstatistiken samt investeringsstatistiken.

## 5.4 Numerisk överensstämmelse

Skattningsförfarandet är designat på ett sådant sätt att det ska finnas numerisk överensstämmelse i de publicerade statistikvärdena. Trots detta, kan det förekomma brister i den numeriska överensstämmelsen pga. avrundningar.

# Allmänna uppgifter

## A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

Denna statistik ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) under ämnesområdet *Transporter och kommunikationer* och statistikområdet *Sjötrafik*.

Statistikens produktkod är TK0809.

## B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessbelagda uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

## C Bevarande och gallring

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

## D Uppgiftsskyldighet

För den del i undersökningen där uppgifter inhämtas direkt från företagen föreligger det lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter. I *Svensk författningssamling* ([SFS 2001:99](#) och [2001:100](#)) anges att statistiken är obligatorisk. SCB:s särskilda föreskrifter avseende

*Företagens ekonomi* finns publicerade i Statistiska centralbyråns författningssamling ([SCB-FS 2016:13](#)).

Den andra delen i undersökningen bygger på administrativt material som består av deklarationsuppgifter från företagen som är skyldiga att lämna in uppgifterna till Skatteverket för taxeringsändamål.

## E EU-reglering och internationell rapportering

*Företagens ekonomi* utgör huvudkällan till den statistik som regleras i EU-förordningen "Europaparlamentets och Rådets förordning nr 295/2008 om statistik över företagsstruktur" och är därför anpassad i enlighet med denna förordning.

## F Historik

*Företagens ekonomi* ersatte 2003 den tidigare undersökningen *Företagsstatistik* vilken i sin tur 1997 ersatte de tidigare undersökningarna *Finansstatistik för företag* och *Industristatistik*. *Finansstatistik för företag* har funnits sedan 1950 och täckte då intäkter, kostnader och vinster inom större och medelstor industri och handel. Denna statistik kompletterades från och med årgång 1965 med uppgifter om företagens tillgångar och skulder. Omfattningen har sedan successivt utökats till såväl andra näringar som storleksgrupper. Grunden till *Industristatistik*, som använde sig av arbetsställe som undersökningsenhet, lades 1913. *Industristatistik* belyste främst industrins varuproduktion, intäkter, kostnader, sysselsättning, investeringar samt energianvändning.

Tidigare redovisades sjöfartsstatistiken totalt och med vissa uppdelningar på sjöfartsföretag och hamnföretag. Från och med 2011 redovisas inga gemensamma tabeller utan två uppsättningar likartade tabeller om sjötransport respektive hamnföretag. Syftet är att ge en bild av sjötransportens respektive hamnarnas ekonomiska förhållanden. Den ska beskriva intäkternas och kostnadernas fördelning på olika produkter för att ge möjlighet att uppmärksamma, analysera, åtgärda och följa upp olika förhållanden inom sektorn.

Från och med 2011 redovisas också några tabeller med uppgifter från övriga EU-länder avseende antal företag, nettoomsättning, produktionsvärde, förädlingsvärde samt rörelseresultat. Syftet är att ge en bild av hur den svenska sjötransporten förhåller sig till andra europeiska länder. Den internationella statistiken ska jämföra sjötransportbranschen gällande antal företag, intäkter, förädlingsvärde och rörelseresultat.

Dessutom redovisas diagram som visar basfakta och nyckeltal, fördelning av nettoomsättningen och rörelsekostnaderna samt resultat- och balansräkningsposter. Dessa avser Sjötransportföretag respektive Hamnar.

## G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet:

*Myndighet/organisation:* Trafikanalys  
*Postadress:* Torsgatan 30, 113 21 Stockholm  
*Besöksadress:* Akademigatan 2, Östersund  
*Kontaktperson:* Fredrik Söderbaum  
*Telefon:* 010-414 42 36  
*E-post:* [fredrik.soderbaum@trafa.se](mailto:fredrik.soderbaum@trafa.se)

Statistikproducent:

*Myndighet/organisation:* Statistiska centralbyrån (SCB)  
*Postadress:* Fredsgatan 9, 701 89 Örebro  
*Besöksadress:* Klostergatan 23  
*Kontaktperson:* Rickard Persson  
*Telefon:* 010 479 61 51  
*E-post:* [Rickard.Persson@scb.se](mailto:Rickard.Persson@scb.se)



Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.